

Raport de evaluare al conceptului Programului național privind învățarea limbii române pentru anii 2026-2029

În urma examinării conceptului Programului național privind învățarea limbii române pentru anii 2026-2029 (în continuare – Concept), prin prisma criteriilor de evaluare a calității și conformității proiectelor de documente de politici publice, stabilite în anexa nr. 2 la Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (în continuare – Regulament), se constată următoarele:

Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Da / Nu / Parțial
Denumirea documentului	Reflectă clar tipul documentului: strategie sau program?	Da
	Este corect formulată denumirea conform duratei (strategie: 6–10 ani; program: 3–5 ani)?	Da
	Pentru program: indică subdomeniul din strategie pe care îl vizează?	Nu
Problemele din domeniu/subdomeniu care vor fi abordate în documentul de politici publice	Problemele sunt formulate clar și concis?	Da
	Se reflectă dimensiunea națională/sectorială și impactul acestora?	Da
	Sunt prezentate beneficiile așteptate în urma intervenției?	Da
	În cazul Programului, este descrisă corelarea problemelor abordate cu problemele strategiei din care derivă?	Nu
Scopul elaborării documentului de politici publice	Este clar justificată necesitatea elaborării documentului?	Da
	Se indică direcția generală de schimbare și imaginea de ansamblu a intervenției?	Da
	Sunt descrise riscurile neintervenției (scenarii negative)?	Da
	Este analizat istoricul documentelor similare (strategii/programe anterioare)?	Da
Concordanța cu documentele de politici publice, de planificare și angajamentele internaționale	Este explicitată legătura cu Strategia Națională de Dezvoltare și Programul Guvernului?	Da
	Au fost propuse mecanismele de participare care vor fi utilizate de autoritatea publică la elaborarea documentului de politici publice, urmând principiul „nimeni să nu fie lăsat în urmă”?	Da
	Se menționează strategii sau programe existente în domenii conexe?	Da
	Este evidențiată coerența cu angajamentele internaționale relevante (ex. Acordul de Asociere, Agenda 2030)?	Da
	Se evită suprapunerile cu alte documente de politici?	Parțial

	Este asigurată concordanța programului cu strategia din care derivă?	Nu
Perioada planificată pentru elaborarea documentului de politici publice	Este indicată o perioadă realistă și bine planificată pentru elaborare?	Da
	Sunt justificate eventualele constrângeri temporale?	Da
Părțile implicate în elaborarea documentului de politici publice și mecanismele de asigurare a transparenței și a participativității	Sunt identificate clar toate categoriile relevante de actori?	Da
	Se descriu mecanismele concrete de consultare și participare?	Da
	Este menționat cadrul legal aplicabil privind transparența (Legea nr. 239/2008 și HG nr. 967/2016)?	Da
	Este reflectat principiul incluziunii („nimeni să nu fie lăsat în urmă”)?	Da
Întrebări transversale	Este formularea clară și ușor de înțeles pentru un cititor fără expertiză tehnică?	Da
	Exprimă coerent ideile principale și se încadrează logic în structura generală a documentului?	Da
	Este informația prezentată adecvată tipului de document (strategie sau program)?	Da
	Sunt secțiunile fundamentate pe date, evidențe, documente de politici existente sau analize anterioare?	Da
	Evită repetițiile inutile sau informațiile vagi/generale fără relevanță directă?	Da
	Este logică succesiunea ideilor în interiorul secțiunii și între secțiuni?	Da
	Sunt respectate cerințele minime de conținut prevăzute pentru fiecare secțiune în ghid?	Da
	Folosirea termenilor este consecventă și conformă cu vocabularul politicilor publice?	Da
	Se reflectă o abordare orientată spre rezultate și impact, nu doar spre descriere formală?	Da

Concluzii și recomandări:

Urmare a evaluării Conceptului în baza criteriilor de calitate și conformitate a documentelor de politici, se constată un grad mediu de conformitate cu prevederile cadrului de planificare strategică. În acest context, Cancelaria de Stat susține inițierea elaborării proiectului.

Totodată, având în vedere informațiile incluse în Concept și prevederile pct. 63.7 din Regulament, înaintăm următoarele recomandări, necesare pentru definitivarea acestuia:

Conform cadrului normativ, **Programul derivă din strategie** și contribuie la implementarea acesteia, iar învățarea limbii române reprezintă un subdomeniu al educației. În acest context, se va examina și identifica **strategia-umbrelă** care va servi drept bază

pentru detalierea și concretizarea politicilor ce urmează a fi implementate în domeniul/subdomeniul respectiv.

Se propune ca **strategia-umbrelă** pentru elaborarea politicilor în domeniul învățării limbii române să fie **Obiectivul general 5** – „Crearea de noi medii eficiente și motivante de dezvoltare și învățare pe parcursul vieții pentru toți cetățenii”, din **Strategia de dezvoltare „Educația 2030”**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 114/2023.

Aceasta este considerată cea mai relevantă pentru domeniul/subdomeniul vizat, deoarece stabilește ca rezultat așteptat: „3. Vor fi create oportunități de instruire pentru elevi și tineri de diferite etnii în spațiul economic și cultural al Republicii Moldova, inclusiv prin îmbunătățirea rezultatelor în studierea limbii române de către elevii și tinerii alolingvi.”

Ca alternativă, poate fi considerat și Obiectivul general 4 – „Ridicarea nivelului de cultură și dezvoltare personală”, din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, însă relevanța pentru domeniul vizat este mai redusă comparativ cu prima opțiune.

Obiectivul general va fi preluat din strategia-umbrelă și ajustat în funcție de perioada de implementare a programului și de subdomeniul vizat.

Având în vedere că este a doua reiterare, este important ca secțiunea „Contextul social-economic” să se bazeze pe date cât mai actuale. Prin urmare, se solicită actualizarea informațiilor, evitând utilizarea perioadei 2015–2021. Analiza datelor trebuie să reflecte contextul curent, corespunzător anului 2025, pentru a asigura relevanța și acuratețea concluziilor.

Totodată, se va asigura că acțiunile care urmează a fi planificate în proiectul Programului nu se vor regăsi și nu se vor repeta în Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare „Educația 2030” pentru anii 2026-2030, asigurând în același timp corelarea între programe și delimitarea clară a domeniului de acțiune.

La elaborarea documentului de politici se recomandă utilizarea [Ghidul metodologic cu privire la planificarea strategică](#), aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 190/2025.

În conformitate cu prevederile pct. 6 din Regulamentul-cadru al subdiviziunii coordonare politici publice și integrare europeană din cadrul aparatului central al ministerului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 462/2021, subdiviziunea de coordonare a politicilor din cadrul Ministerului Educației și Cercetării va fi implicată direct în procesul de elaborare a proiectului, asigurând respectarea tuturor procedurilor și etapelor.

Proiectul documentului de politici publice va fi elaborat și promovat în strictă conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică și ale Legii nr. 100/2017 privind actele normative.

În temeiul pct. 63.7 din Regulament, copia raportului de evaluare a calității și conformității Conceptului se remite, spre notificare, Ministerului Finanțelor și Ministerului Mediului.